

Litteraturhistorisk forløb med fokus på forholdet mellem mad, krop og ånd

Blok	Tekst	Fokus	Evt. skriveøvelse
1	<p>Karl Ove Knausgård: <i>Æbler</i> i <i>Om efteråret</i>, (2015)</p> <p>(Hvis både skriveøvelsen skal laves og <i>Æbler</i> skal læses, skal der nok beregnes mere end en blok á 95 min.)</p>	<p>Introblok 1</p> <p>Skriveøvelse om sansning af æbler.</p> <p>Liste over æblets betydning.</p> <p>Sammenligning ml. Knausgårds æbletekst og elevernes.</p> <p>Æblets symbolske betydning.</p>	<p>Alle elever får et æble:</p> <p>Beskriv et æble (før de har smagt det), og beskriv, hvordan du tror, det bliver at smage det.</p> <p>Smag æblet og beskriv oplevelsen af at smage det.</p> <p>De læser beskrivelsen højt for deres sidemand.</p> <p>Knausgårds tekst læses og sammenlignes med elevernes egen. ligheder/forskelle?</p>
2	<p>Ratatouille (uddrag), bruges kun kort.</p> <p>Ratatouille (2007) - Anton Ego Tastes Ratatouille - Flashback Scene [HD]</p> <p>Livretter side 35-40 (men kun til læreren, svært for elever)</p> <p>(Hvor blok 1. kan tage længere tid end en blok, vil denne blok nok være kortere end 95 min.)</p>	<p>Introblok 2</p> <p>En æstetisk smagsdom</p> <p>Hvordan erfarer vi verden?</p> <p>Den æstetiske smagsdom</p> <p>Kort analyse af en livret (f.eks. flæskesteg) med brug af de gennemgåede begreber (se nedenfor).</p> <p>Klip fra Ratatouille</p> <p>Smagsdom (fortolkning) = forforståelserne + genstandens materier</p>	<p>Hvad associerer eleverne en flæskesteg/et stykke mælkechokolade med? Skriv associationerne og den konkrete situation ned som en erindring med bagudsyn.</p>

<p>3</p>	<p>Thomas Kingos: <i>Taksigelse efter HErrens Nadvere</i>, (1681)</p> <p>Stilleben med frugter, skaller og en tulipan</p> <p>Af Balthasar van der Ast, 1620</p> <p>Kort introtekst til barokken som litteraturhistorisk periode.</p> <p>Billede og tekst findes i Thrane og Eriksen: <i>Livretter</i></p>	<p>Kobling mellem krop og ånd</p> <p>Barokken</p> <p>Maden som et symbol på frelse via Jesus og syndernes forladelse.</p> <p>Modsætningspar, det jordiske vs. det åndelige. Maden er jordisk, men symbol på Jesus og efterlivet.</p> <p>Billedet: <i>Memento mori</i>. Maden som billede på forgængeligheden.</p>	<p>Beskriv noget mad som åndeligt. Lav en taksigelse til jeres favoritspise i stil med Kingos stramme struktur i salmen.</p>
<p>4</p>	<p>Uddrag af Ludvig Holberg: <i>Jeppes paa Bjerget</i> (3. akt), (1722)</p> <p>+</p> <p>kort tekst om oplysningstiden</p>	<p>Ånden (fornuften) skal styre kroppen.</p> <p>Oplysningstidens tanker. Arbejde med det syndige i Jeppes måde at tilgå måltidet på (den kropslige karnevalisme).</p>	<p>Beskriv nogle personer, der indtager et måltid på en problematisk måde (f.eks. en juleaften med en fuld onkel).</p>
<p>5</p>	<p>Christian Winther: <i>Flugten til Amerika</i>, (1860)</p> <p>Kort tekst om Biedermeier</p>	<p>Fornuften skal styre kroppen</p> <p>Maden som fristelse, lyststyret hos et barn (utopiske beskrivelse via maden), maden som det tryghedsskabende (sagosuppen hos mor).</p>	<p>Hvordan beskrives det lovede land Amerika i digtet?</p> <p>Beskriv et nutidigt madmæssigt utopia på rimede vers.</p> <p>Eller madutopia fortalt af en hund/kat/mus/rotte...</p>
<p>6</p>	<p>Emil Aarestrup: <i>En middag</i>, (1838)</p> <p>Kort tekst om romantisme</p>	<p>Det åndelige er knyttet til kroppen.</p> <p>Dyrkelse af det æstetiske i måltidet, nydelsen, det sensuelle.</p> <p>Hvor blev Gud af?</p>	<p>Skriv et digt, hvor måltidet bliver et billede på noget helt andet i livet. Indlagte benspænd:</p> <p>Digtet skal indeholde mindst to metaforer, gentagelser, en modsætning og...</p>

7	Henrik Pontoppidan: (Uddrag af) <i>Naadsensbrød</i> (fra fattiggården), (1885)	<p>Ren krop, for der er ikke overskud til ånd. Ånden er overflødig, når det handler om at overleve.</p> <p>Maden som ren overlevelse, <i>ikke</i> som nydelse. Inspektørens mad over for lemmernes mad.</p> <p>Titelanalyse.</p>	<p>Lav en liste over underklasse- og overklasse mad.</p> <p>Skriv en tekst med "underklassens" indtagelse af mad i 2021 sat over for "overklassens" mad.</p>
8	Karen Blixen: <i>Babettes gæstebud</i> (uddrag), (1950)	<p>Via kroppen opnås ånden.</p> <p>Forholdet mellem det pietistiske/protestantiske måltid og måltidet som æstetisk nydelse.</p> <p>Karakteristikker.</p>	<p>Beskriv første gang nogen smager noget bestemt.</p>
9	<p>Martin A. Hansen: <i>Agerhønen</i> (1947)</p> <p>Kort om kristen eksistentialisme.</p>	<p>Tydelig åndelighed, der nærmest banker på med agerhønen på trappen og det efterfølgende måltid.</p>	<p>Lav et afsnit til en analyserende artikel om "Agerhønen". Afsnittet skal kredse om agerhønen og måltidets betydning for teksten.</p> <p>Den fulde artikel skal indeholde en analyse og fortolkning af "Agerhønen", hvor du bl.a. fokuserer på fortælleforhold samt agerhønen som symbol og måltidets betydning for familien.</p> <p>Opgave inspireret af "Livretter" (Thrane og Eriksen)</p>
10	<p>Klaus Rifbjerg: <i>Udenfor har vinden lagt sig</i>, (1984)</p> <p>Digtet læses op af forfatteren: https://www.lyrikline.org/en/poems/udenfor-har-vinden-lagt-sig-3525</p>	<p>Nadver uden Gud. Livet her og nu uden Gud.</p>	<p>Hvordan beskriver Rifbjerg det daglige måltid og meningen med livet?</p> <p>Overvej, hvordan Kingo ville have skrevet prosadigtet.</p>
11	Jan Sonnergaard: <i>Reprise på Krogs fisserrestaurant</i> , (2000)	<p>Maden som tom status uden nydelse.</p>	

Bemærkninger til forløbet

Som det fremgår ovenfor er der hentet masser af inspiration i Thrane og Eriksen: *Livretter*, hvor flere af skriveøvelserne er taget fra, og hvor flere af teksterne også er at finde.

Hvis man vælger at lave skriveøvelserne, vil mange af blokkene tage mere end 95 minutter. Så det kan være værd at sortere i dem.

Forløbet er meget langt, og man kan ret problemfrit sortere i de litteraturhistoriske nedslag, så det er tilpasset den tid, der er til rådighed, og det klassetrin eleverne er på.

Introblokkene er tænkt som introduktioner til at arbejde med æstetisk analyse af mad og madtekster. De kan udelades, men fungerer godt som en indgang til emnet.

Man kan oplagt supplere med ikke-litterære tekster som madprogrammer og kogebøger, men det har vi valgt fra her for at gøre det mere fokuseret på skrivecuppen. Derfor er Sonnergaards og Knausgåards tekst også de eneste efter 2000, selvom der er masser gode, nyere madstekster.